



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **P. P. – B.**
státní příslušnost: X
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2023, č. j. OAM-119/ZA-ZA11-K12-2023,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. V této věci jde o to, zda obavy žalobce z výhrůzek osob, kterým dluží peníze, mohou mít relevanci z pohledu mezinárodní ochrany. Žalobce namítá, že žalovaný situaci žalobce dostatečně neposoudil. Krajský soud nyní vysvětlí, proč žalovaný rozhodl po právu, pokud žalobci mezinárodní ochranu neudělil.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce má v Moldavsku dluhy. Otevřel si tam obchod s oblečením a v roce 2021 si půjčil 10 000 eur od člověka, který se tím nelegálně živí. Během šesti měsíců splácel vždy 1 200 eur.

Pak byl ale dva měsíce v Kyjevě a během této doby dluh nesplácel. Podle dohody mu zbývalo doplatit 7 200 eur. Jakmile se ale vrátil z Ukrajiny, jeho věřitel mu řekl, že mu má zaplatit 10 500 eur. Za půjčku žalobce ručil bytem, proto se rozhodl, že ho věřiteli dá. Domluvili se, že pak doplatí už jenom 3 000 eur. Najednou ale po něm věřitel začal požadovat 6 000 eur. To se žalobci nedalo fěr, proto dluh odmítal dále platit. Věřitel mu pak ale začal vyhrožovat. Posílal za ním do obchodu lidi, kteří mu vyhrožovali s tím, že pokud se obrátí na policii, podstrčí mu drogy a svou situaci jenom zhorší. To se opakovalo asi čtyři měsíce. Proto se žalobce bál na policii obrátit. Místo toho se snažil domluvit se svým věřitelem. Ten ale odmítal ustoupit.

3. Žalobci se dvakrát stalo, že jej zadržela policie. Nejprve na 48 hodin, poté na 12. Z ničeho jej neobvinili. Pokud ale policie má nějaké podezření, mají právo ho zadržet. Při svém druhém zadržení si sehnal právníka, ale jen proto, aby ho pustili. Byl si jistý, že proti němu nezačnou trestní stíhání. Právník by mu určitě dal vědět. Po novém roce žalobci někdo zapálil auto. S tím se již na policii obrátil a ta nyní hledá pachatele.
4. Do Česka žalobce přijel, protože zde byl již v minulosti. Líbilo se mu tady a chtěl by si najít práci. Po jeho odjezdu ho již nikdo v souvislosti s dluhem nekontaktoval. Kvůli minulým výhrůžkám se ale do Moldavska nechce vrátit. Jiné problémy tam neměl.
5. Žalovaný rozhodnutím ze dne 25. 4. 2023, č. j. OAM-119/ZA-ZA11-K12-2023 („rozhodnutí žalovaného“), neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Problémy, které žalobce ve vlasti měl, nesouvisí se žádným z azylově relevantních důvodů. O mezinárodní ochranu žalobce žádá pouze kvůli dluhům. Snaha vyhnout se jejich splacení, však nemá z pohledu zákona o azylu relevanci. Je běžné a nutné splácet dluhy. Pokud by to žalobce udělal, žádné problémy by neměl. Tvrzení o zadržení policií žalobce nijak nedoložil. Není ani zřejmé, že by toto zadržení mělo jakoukoliv spojitost s dluhy. Sám žalobce navíc potvrdil, že ho jistě trestně nestíhají.
6. Žalobce v Moldavsku reálně nečelil ohrožení na životě. Pokud by k tomu došlo, může využít dostupné prostředky vnitřní ochrany. Ze shromážděných podkladů je zřejmé, že moldavští občané mohou využít legální právní prostředky na ochranu svých práv. Zejména po posledních prezidentských a parlamentních volbách v souvislosti s přípravou na podání žádosti země o vstup do Evropské unie Moldavsko posílilo právní stát, včetně reformy policie a kroků směřujících k reformě soudnictví. Ústavní a právní rámec soudnictví je tak do značné míry v souladu s evropskými standardy. Veřejný ochránce práv je plně funkční a zákon zaručuje jeho nezávislost na politických tlacích. K dispozici je také řada domácích i mezinárodních skupin bez omezování ze strany vlády a státní správy. Vyšetřují případy týkající se lidských práv.
7. Žalobce nesplňuje ani důvody pro udělení humanitárního azylu, mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny nebo doplňkové ochrany. Neuvedl, že by mu měl hrozit trest smrti nebo špatné zacházení. Ohledně problémů žalobce souvisejících s dluhy, žalovaný zopakoval svou argumentaci uvedenou výše. Znovu zdůraznil možnost žalobce řešit tyto problémy pomocí dostupných vnitrostátních prostředků ochrany. Žalobci nehrozí ani vážná újma v souvislosti s ozbrojeným konfliktem. Takový konflikt v Moldavsku neprobíhá. Byť Moldavsko sousedí s Ukrajinou, v době vydání rozhodnutí žalovaného nic nenavštěvovalo jeho možnému „zatažení“ do války. Vycestování žalobce neodporuje ani mezinárodním závazkům Česka.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného

8. Žalobce žádá o mezinárodní ochranu z důvodu obav o svou bezpečnost. Žalovaný tyto obavy ve svém rozhodnutí zlehčuje. Žalobce zjevně byl obětí lichvy. Přišel o byt, hodně peněz, čelil výhrůžkám fyzickou likvidací a někdo mu zapálil auto. Dokonce jej opakovaně zadržela policie. Moldavsko se univerzálně nepovažuje za bezpečnou zemi původu. I ze zpráv, na které odkazuje žalovaný, plyne, že legislativní formální stav se liší od reality. Tyto zprávy naopak neustále mluví o zneužívání veřejné moci, korupci a špatném zacházení se zadrženými osobami. Žalobce se stal obětí těchto fenoménů. Nemůže se domoci státní ochrany. To je podle něj důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.
9. Žalovaný považuje žalobní námitky za nedůvodné. Policie v Moldavsku nemá se žalobcem žádný problém. Dokonce i pátrá po osobě, která mu zapálila auto. Nic žalobci nebránilo, aby se na policii obrátil i v souvislosti s výhrůžkami. Žalobce neměl ve vlasti žádné jiné problémy, které by souvisely s jeho pohlavím, národností, náboženstvím či zastáváním politických názorů. Nesplacený dluh není azylově relevantním důvodem. Pokud jde o jednání lichvářů, jedná se o hrozbu ze strany soukromých osob. Za této situace má žalobce možnost požádat o pomoc příslušné moldavské instituce. Pokud by státní orgány země původu nemohly nebo nechtěly žalobci odpovídající pomoc poskytnout, tuto skutečnost by bylo možné považovat za azylově relevantní. O tento případ se u žalobce nejedná. Jeho hlavním cílem je snaha o legalizaci pobytu.

IV. Hodnocení věci

10. Žaloba *není důvodná*.
11. Za důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu žalobce označil obavy z jednání lichváře, kterému dluží peníze a který mu prostřednictvím dalších osob vyhrožuje. Žalovaný správně poukazuje na to, že problémy žalobce ve vlasti nesouvisely s uplatňováním politických práv a svobod ani s jeho rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním určitých politických názorů. Opak žalobce netvrdí ani v žalobě. Již z tohoto důvodu pro v jeho případě udělení azylu nepřichází v úvahu.
12. Obavy z výhrůžek věřitele za jistých podmínek mohou mít relevanci pro doplňkovou ochranu. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014-34, „obavy z věřitele sice zpravidla nejsou relevantní z hlediska udělení azylu dle § 12 zákona o azylu (nikoli však proto, že jde o soukromého původce tvrzeného příkoří, ale proto, že působení tohoto příkoří zpravidla nemá souvislost s důvody pronásledování, které jsou taxativně vymezeny v § 12 zákona o azylu a které tvoří jeden z nezbytných prvků definice uprchlíka), ale mohou mít, za splnění dalších podmínek (zejména: reálně hrozící příkoří dosahuje intenzity vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu a stát původu není schopen či ochoten poskytnout před tímto skutečným nebezpečím vážné újmy účinnou ochranu), význam z hlediska možného udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.“
13. Žalobce v řízení mluvil o několika konkrétních problémech. Lidé od jeho lichváře mu vyhrožovali podstrčením drog, někdo mu zapálil auto a dvakrát ho zadržela policie. Žalovaný má pravdu v tom, že z ničeho neplyne, že by zadržení žalobce policií souviselo s jeho problémy s věřitelem. Ani sám žalobce to netvrdil. Toto zadržení se navíc nepojilo s žádným závažnějším porušením žalobcových základních práv, aby mohlo mít z pohledu zákona o azylu potřebnou relevanci.

14. Pokud jde o výhrůžky a zapálení auta, to již spolu souviset může. Bez dalšího se však nejedná o vážnou újmu. Žalovaný ve svém rozhodnutí poukázal na to, že žalobce nečelil žádnému bezprostřednímu ohrožení svého života. Ani netvrdil, že by mu vyhrožovali smrtí, ublížením na zdraví nebo podobně závažným jednáním. O výhrůžkách hovořil pouze velmi obecně. Jejich podstatou mělo být tvrzené podstrčení drog. Žalobce se tedy ve vlasti sice stal obětí nezákonného jednání soukromých osob, to však nedosahovalo takové intenzity, aby jej bylo možné označit za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) nebo b) zákona o azylu.
15. Žalovaný také poukazoval na to, že žalobce měl možnost řešit toto nezákonné jednání prostřednictvím vnitrostátních prostředků ochrany. Je-li totiž původcem tvrzené újmy soukromá osoba, doplňkovou ochranu lze udělit, pouze pokud stát nedokáže nebo nechce odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před touto újmou. Zásadně pak platí, že aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by žadatel vyčerpat reálně dostupné prostředky ochrany (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41). Pouze pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nemohou (např. proto, že vůbec neexistují) či nechtějí (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuuji) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně žadatele (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70).
16. Takovou zjevnou neochotu či neschopnost vnitrostátních orgánů ochránit žalobce před jednáním jeho věřitele a dalších osob soud v tomto případě nevidí. Žalobce se totiž v souvislosti s výhrůžkami na policii vůbec neobrátil. Udělal to až v reakci na zapálení jeho auta. A policie to začala vyšetřovat. Již z toho je zjevné, že jí ochota nechyběla. Z tvrzení žalobce proto dostatečně neplyne, že by policie neměla ochotu mu poskytnout ochranu i před jednáním lichváře, kterému dluží peníze. Neunesl tedy břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti vnitřní ochrany. Žádné dostatečně konkrétní tvrzení, které by dostupnost vnitřní ochrany v jeho případě zpochybnilo, žalobce nevzněl ani v žalobě. Pouze obecně poukazoval na to, že realita v Moldavsku se liší od té, o které vypovídají zprávy obsažené ve spise. Na podporu svých tvrzení však žádné konkrétní podklady nedokládá. A jeho osobní zkušenost o tom taky nesvědčí.
17. Žalovaný se ve svém rozhodnutí zabýval otázkou dostupnosti vnitřní ochrany, byť pouze rámcově a poměrně minimalisticky. V tomto případě to však stačí. Důkladné posouzení dostupnosti vnitřní ochrany je totiž namístě až poté, co vyjde najevo, že žadateli reálně hrozí vážná újma. Jak ale soud zdůvodnil výše, v případě žalobce tomu tak není. Žalovaný proto neměl povinnost blíže posuzovat reálnou dostupnost vnitřní ochrany.
18. Soud sice rozumí tomu, že žalobce skutečně může mít strach se vrátit do své vlasti. Tyto obavy však nejsou dostatečné k tomu, aby mu žalovaný udělil mezinárodní ochranu.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

19. Soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl.
20. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 31. července 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce